

Żołnierze Wyklęci – Zapomniani Bohaterowie

<https://podziemiezbrojne.ipn.gov.pl/zol/historia/zrzeszenie-wolnosc-i-ni/87927,Zrzeszenie-quotWolnosc-i-Niezawisloscquot.html>

2021-04-21, 15:22

Zrzeszenie "Wolność i Niezawisłość"

Kadrę WiN mieli tworzyć głównie niezdekonspirowani byli żołnierze AK. W zamyśle głównymi celami organizacji miało być gromadzenie informacji o sytuacji społeczno-politycznej w kraju, a także prowadzenie wśród społeczeństwa propagandy niepodległościowej. Przywódcy WiN nie podzielali rozpowszechnionego wówczas w społeczeństwie przekonania o rychłym wybuchu kolejnej wojny światowej między Związkiem Sowieckim a Stanami Zjednoczonymi i Wielką Brytanią, dlatego też jedyną nadzieję na zachowanie niepodległości Polski upatrywali w wygranej ugrupowań niekomunistycznych w zbliżających się wyborach parlamentarnych. J. Rzepecki i jego współpracownicy byli przeciwni kontynuowaniu oporu zbrojnego przez poakowskie oddziały partyzanckie i podejmowali systematyczne wysiłki w celu ich rozwiązania. Zabiegi te nie zawsze spotykały się ze zrozumieniem ze strony lokalnych dowódców, którzy niechętnie podporządkowywali się nowym wytycznym.

W efekcie na znacznych terenach byłej Polski lubelskiej (zwłaszcza na Lubelszczyźnie i Białostocczyźnie) Zrzeszenie zachowało swój wojskowy, akowski charakter, prowadząc, niekiedy zakrojone na szeroką skalę, działania zbrojne przeciwko lokalnym instytucjom władzy komunistycznej.

Działalnością Zrzeszenia kierował Zarząd Główny z prezesem na czele. Pierwszym prezesem WiN został Jan Rzepecki, po jego aresztowaniu (5 listopada 1945 r.) funkcję tę pełnili kolejno: płk Jan Szczurek-Cergowski (do 23 listopada 1945 r.), płk Franciszek Niepokólczycki (do 22 października 1946 r.), ppłk Wincenty Kwieciński (do 5 stycznia 1947 r.) oraz ppłk Łukasz Ciepłiński (do 27 listopada 1947 r.).

Struktura terytorialna WiN oparta była na trzech obszarach: Obszar Południowy, Centralny i Zachodni – te z kolei dzieliły się na Okręgi. Zarządom Okręgów podlegały struktury powiatowe (tzw. Rady), którym z kolei miały być podporządkowane organizacje gminne zwane Kołami. Szczegółem pośrednim między Radą a Okręgiem był Rejon obejmujący z reguły obszar kilku powiatów. Na niektórych terenach (np. na Lubelszczyźnie) nazewnictwo przyjęte przez władze WiN nie było stosowane, a lokalni dowódcy nadal wykorzystywali nomenklaturę akowską (Okręg, Inspektorat, Obwód, Placówka).

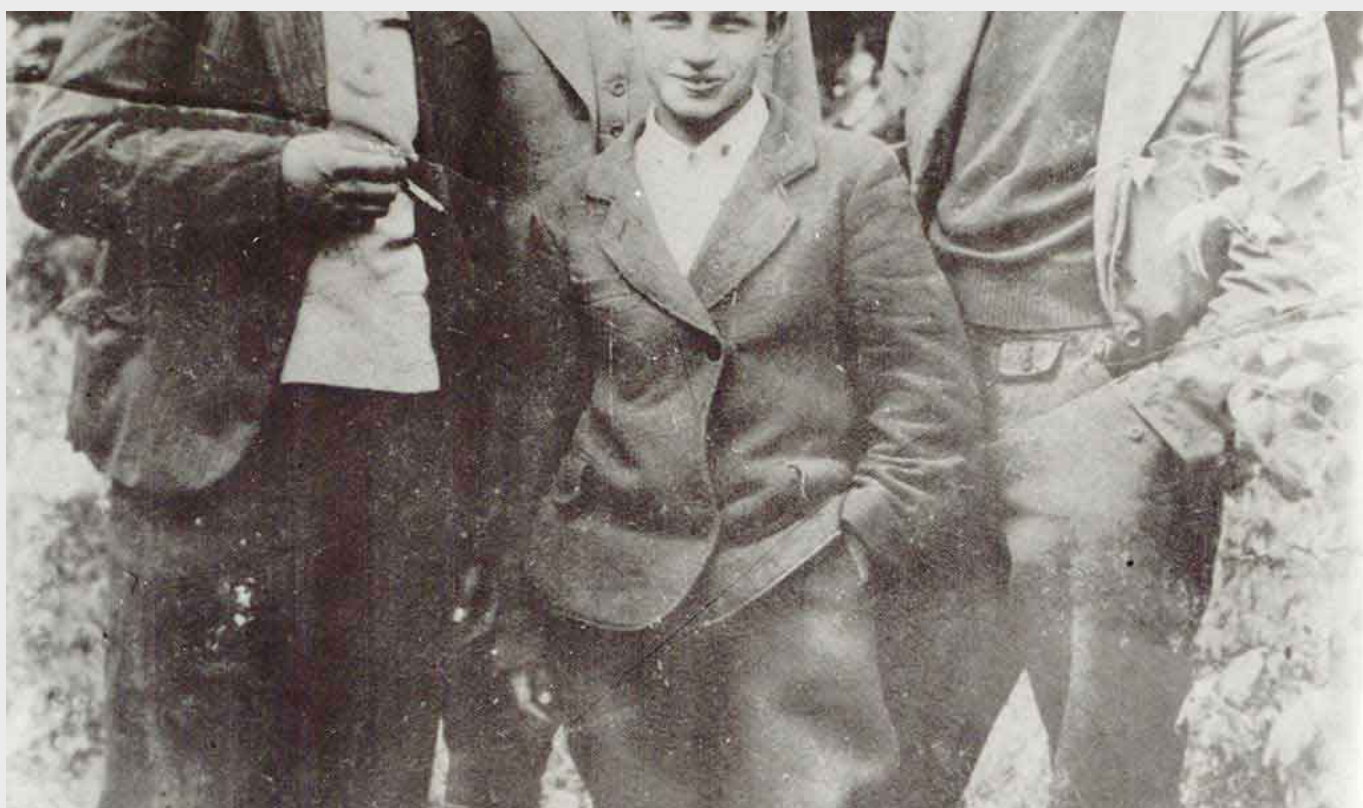
Od połowy 1946 r. Zrzeszenie WiN posiadało także swoje przedstawicielstwo na Zachodzie w postaci kierowanej przez Józefa Maciołka Delegatury Zagranicznej WiN.

Zrzeszenie zakończyło działalność na przełomie 1947 r. i 1948 r. w wyniku aresztowania przez UB członków tzw. IV Zarządu Głównego WiN z ppłk Łukaszem Ciepłińskim na czele.

Zimą i wiosną 1948 r. w miejsce autentycznej organizacji konspiracyjnej „bezpieka” utworzyła strukturę prowokacyjną zwaną potocznie V Komendą WiN. Głównymi celami tej prowokacji miało być kontrolowanie aktywności środowisk niepodległościowych w kraju oraz działalności Delegatury Zagranicznej WiN. Operacja ta, nosząca kryptonim „Cezary”, została zakończona w grudniu 1952 r. „ujawnieniem się” członków V Komendy WiN.

Żołnierze ze Zgrupowania Oddziałów AK-DSZ-WiN „Zapory”: Feliks Malinowski „Żuraw”, Józek Szczerbiński „Józ”, 1945 r.

Żołnierze ze Zgrupowania Oddziałów AK-DSZ-WiN „Zapory”: Janusz Pawełczak „Głaz”, Robert Surdacki „Robek”, Benedykt Surdacki „Cygan”, Wacław Gąsiorowski „Orlik”, 1945 r.

Żołnierze ze Zgrupowania Oddziałów AK-DSZ-WiN „Zapory”. Od lewej: „Czajka”, za nim „Jur” (w białym kołnierzyku), Kazimierz Gałuszka „Kazek”, kolega szkolny „Zapory”, następnie „Wydra” i ostatni z prawej Władysław Winogrodzki „Modrzew”, wiosna 1945 r.

Kurs młodszych dowódców piechoty Obwodu Tomaszów Lubelski AK-DSZ, kwiecień-maj 1945 r.

Kurs młodszych dowódców piechoty Obwodu Tomaszów Lubelski AK-DSZ, kwiecień-maj 1945 r.

Żołnierze ze Zgrupowania Oddziałów AK-DSZ-WiN „Zapory”: Robert Surdacki „Robek”, „Modrzew”, Jan Szaliłow „Renek”, 1945 r.

Oddział por. Zdzisława Brońskiego „Uskoka”, pow. Lubartów, wiosna 1946 r.

Tadeusz Zieliński „Igła” (pierwszy z lewej), dowódca oddziału WiN wraz ze swym podkomendnym, okolice Skaryszewa, Radomskie, wiosna 1946 r.

Podziel się:

Drukuj:

[Drukuj tą stronę](#) [Generuj PDF](#) z tej strony